

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПЕДАГОШКОГ ФАКУЛТЕТА У УЖИЦУ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Наставно-научно веће Педагошког факултета у Ужицу Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 19. 05. 2021. године (Одлука број 07-7/1), предложило нас је, а Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 09. 06. 2021. године (Одлука бр. IV-02-453/21 од 09. 06. 2021. године), именovalo нас је за чланове Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе* и испуњености услова кандидата Александра Игњатовића. Захваљујући на указаном поверењу, на основу увида у поднету документацију, Комисија Наставно-научном већу Педагошког факултета у Ужицу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ**1. Научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације и процена научног доприноса крајњег исхода рада****1.1. Научни приступ проблему**

Докторска дисертација кандидата Александра Игњатовића *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе*, полазећи од научне анализе етимологије релевантних појмова, дескрипције генезе актуализовања теме проблемског учења у различитим друштвено-историјским околностима, целовитог сагледавања доприноса когнитивних теорија афирмацији назначеног феномена, преко прегледа и конструктивне научно-стручне анализе досадашњих истраживања на тему проблемске наставе и учења, са посебним освртом на садржајне основе предмета о природи и друштву у млађима разредима основне школе, требало би да понуди научно-утемељене одговоре на питања због чега проблемска настава, остаје и даље у фокусу истраживачке пажње и теоретичара и практичара, због чега није у довољној мери заживела у наставној пракси, како наставници, односно учитељи перципирају њену заступљеност, улогу и значај, од којих у највећој мери зависи карактер, обим, динамика и континуитет њене операционализације. Такође, поред наставника, значајан ресурс који потенцијално сугерише имплементацију проблемског приступа у настави природи и друштву, јесу уџбеници. Отуда сагледавање потенцијала уџбеника, као најважнијег наставног средства, представља још један важан сегмент докторске дисертације Александра Игњатовића, где ће приликом анализе бити узети у обзир базични текст, али и питања, задаци и налози лиценцираних уџбеника Света око нас за први и други разред и Природе и друштва за трећи и четврти разред основне школе.

У пријави теме, Кандидат је образложио теоријска полазишта, предмет, научно-истраживачки циљ, задатке, хипотезе, методе, технике и инструменте које ће користити у истраживању и приказао план дисертације са образложењем и списком релевантне литературе. Предмет истраживања је теоријско, експликативно, квалитативно и аналитичко истраживање назначеног феномена, а циљ истраживања сагледавање (могућих) потенцијала примене проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе на релацији уџбенички садржај, програмски оквир, спремност и стручна партиципација учитеља.

Сходно дефинисаном научно-истраживачком циљу, кандидат истраживање усмерава у три правца: 1) први се односи на испитивање уџбеничких потенцијала примене проблемске наставе – испитивањем заступљености основног садржаја; питања, налога и задатака у дидактичко-методичком корпусу уџбеника у прва четири разреда основне школе три лиценцирана издавача; 2) други се односи на испитивање ставова учитеља о заступљености, улози и значају овог наставног система, властитој спремности за планирање, реализацију и организацију проблемске наставе, 3) трећи на испитивање ставова учитеља о значају садржајних ресурса за имплементацију проблемске наставе – уџбеника о природи и друштву, приручника; али и конкретних садржајних предметних базичних области на којима се гради концепт наставног предмета Свет око нас и Природа и друштво у млађим разредима основне школе (географија, историја, биологија, хемија, физика). У намери да испита повезаност процене компетенција учитеља са одређеним ставовима, кандидат као независне варијабле наводи степен стручне спреме, радно искуство, стручно усавршавање учитеља;

Узорак истраживања чини 12 уџбеника о природи и друштву три лиценциране издавачке куће (Klett, BIGZ и Нови Логос) и 300 случајно узоркованих учитеља практичара из шест округа Републике Србије.

Резултати анализе требало би да покажу улогу, значај и међуоднос два важна елемента дидактичког четвороугла (наставни садржај и наставник), те њихове потенцијале за квалитетнију, обухватнију афирмацију и озбиљнију примену проблемске наставе о природи и друштву.

Увидом у образложење тезе докторске дисертације, оцењујући приложени пројекат истраживања, Комисија констатује да су испуњени услови за остваривање научноистраживачког приступа теми *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе*. Ценећи карактер и димензионираност теоријског приступа проблему истраживања, актуелност назначене теме, обухват досадашњих научних сазнања и искустава, валидност и ваљаност предложене научне методологије, као и корпус предложене библиографске грађе, отвара се пут ка релевантном научном приступу истраживања проблемске наставе о природи и друштву.

1.2. Преглед стања у подручју истраживања и веза са досадашњим истраживањима

Докторска дисертација *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе*, је базично повезана са досадашњим бројним истраживањима у домену проблемске наставе, а нарочито проблемске наставе у млађим разредима основне школе и кључно

проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе. Полазећи од богатих емпиријских искустава у области методике наставе, циљ је да се допринесе развоју научне мисли и на тим основама расветли проблем недовољне имплементације овог веома важног наставног система у пракси.

Досадашњи радови оријентисани на проблемску наставу могу се категорисати у неколико целина широког садржајног и не строго разграниченог дискурса: 1. Становишта оријентисана на супростављању проблемске наставе традиционалној настави; 2. Сагледавање важности и улоге проблемске наставе и учења за развој ученика; 3. Изналажење модела проблемског учења и проблемске наставе; 4. Значај садржајних потенцијала за организацију проблемске наставе.

1. Има полазишта који стоје на становишту да традиционалну наставу карактерише обимност садржаја, доминантно присутан вербализам, где су ученици реципијенти и пасивни учесници, што условљава неразумевање битног, онемогућава примену знања, али доводи и до лаког и брзог заборављања. Традиционална настава због ових својих карактеристика не обезбеђује нити остварује услове за развој целокупних потенцијала ученика, као у савременој (проблемској) настави, у којој је ученик равноправни партнер у процесу изградње знања (Шефер, 2004, 2006; Радишић, Шефер, 2009).

Неки од одговора на питања како превазићи проблеме традиционалне наставе налазе у конструктивистичкој парадигми која претпоставља промене позиција наставника и ученика у процесу наставе и учења. Један од могућих наставних модела представља и модел проблемске наставе о природи и друштву. Овај наставни модел настао је из потребе превазилажења слабости традиционалне наставе, повећања ефикасности образовног рада и уношења рационалних промена у организацију наставе (Гајић, 2004; Станковић 2013; Ристановић, 2015).

Велики број промена које настају под утицајем друштвеног прогреса током двадесетог века условиле су изразито снажну критику процеса наставе и учења у контексту традиционалне школе која још увек функционише према строго детерминисаном разредно-предметно-часовном систему, са наставником као централном фигуром тог процеса и оријентацијом истог на просечног ученика (Шпановић, 2008). За разлику од традиционалне наставе у којој ученик нема централно место у процесу учења, у проблемској настави о природи и друштву ученик је у самом центру тог процеса. У том смислу ученику се прилагођавају сви чиниоци наставе о природи и друштву почевши од наставника, преко наставних садржаја, социолошких форми, метода наставног рада и др. (Цвјетићанин, Бранковић 2009; Бранковић, Микановић, 2012; Пушица, Томашевић, Тривић, 2013).

Има и мишљења, којима смо ближи да проблемска настава, сама по себи не, представља негацију, већ постојеће, традиционалне наставе, него само једну њену нову нијансу, додуше, ону нијансу у којој настава из заната прераста у уметност (Маринковић, 1995).

2. Сагледавање важности проблемског приступа учењу и настави били су центар научне пажње бројних представника когнитивистичких теорија (Пијаже, Виготски, Брунер, Гање, Гаљперин, Тализина...). Брунер је истицао да се невероватно мало пажње посвећује интимној природи поучавања и школског учења у расправама о образовању које су се водиле током низа протеклих година. Те расправе су толико биле оријентисане на ниво усвојености знања и стандарде да су скоро у потпуности

занемариле средства која су подједнако потребна наставницима и ученицима да обављају свој посао у учионицама – како наставници поучавају и како ученици уче (Брунер, 2000). Истичући да ученике треба стављати у ситуације у којима ће сами откривати законитости, врсте веза међу појавама и саме појаве, Брунер се противио рецептивном учењу и наглашавао истраживачко учење, где би ученици имали прилику да самостално креирају средину у којој уче.

Измене које је собом донео овај модел захтевају да процес наставе и учења не буде усмерен на пуко запамћивање података и чињеница, него на активно и стваралачко учествовање ученика у процесу преображавања информација путем самосталног мишљења уз развој способности самосталне обраде знања. Ови захтеви даље воде ка постављању нових и другачијих захтева учитељима да у процесу наставе и учења обезбеде оптимално повољне услове за развој и формирање самосталног стваралачког мишљења (Ђорђевић, 2004). У прилог наведеном је и истраживање које је спровео Мур (Мооге) са својим сарадницима, које је показало да учење путем решавања проблема омогућава ученицима да обрате пажњу на битне детаље и да увек имају алтернативна решења (Moore et al., 1996). Код ученика који уче путем решавања проблема развија се схватање и разумевање кључних научних принципа и концепата, што ученика ставља у реалистично и контекстуализовано окружење. Ово заправо обезбеђује повезивање онога што се учи у школи са реалним животом (Blumenfeld et al., 1991). То је такав вид учења који омогућује ученицима да изграђују и формирају реалне слике света који их окружује; обезбеђује проширивање и примену раније стечених знања током решавања проблема, а кроз интеракцију са другим ученицима, што све заједно доприноси развоју ширег спектра компетенција (Zhang, Deng, Van, Liu, 2016).

Учење применом проблемског модела учења утиче на развој истраживачких способности ученика, социјалних компетенција, усвајање логичких поступака истраживања, као и стављање ученика у позицију истраживача при чему се морају уважити и спровести све истраживачке етапе у процесу решавања проблема. Све ово заједно има велику мотивишућу улогу (Гојков, 2006).

Сви елементи наставе треба да буду такви да ученика привлаче и да га заједничким деловањем мотивишу за учење. Они треба ученику да помогну да буде самоактиван, са више самопоуздања и да код њега развијају потребу за перманентним образовањем (Jensen, 2003, Руић, 2006; Рушевић-Садовић, 2014; Стојановић, 2017). Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе у себи носи огроман потенцијал за остваривање задатака наставе како их виде ови аутори, а наука о природи и друштву у том контексту је од посебног значаја захваљујући садржајној сложености и комплексности (Лачобрић, 2010). Суштина наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе заснована је на дијалектичком односу природе и на јединству садржаја природних наука на нивоу психофизичког узраста ученика разредне наставе (Цвјетићанин, Сегединац, Халаши 2010).

Проблемску наставу о природи и друштву карактерише самостална истраживачка активност кроз коју ученици, савлађујући проблемске тешкоће, проналазе нова решења и на тај начин долазе до научних истина, при чему су процес учења и наставе усмерени на самосталног сазнавање, унутрашњу мотивацију која постаје трајна, као и развој мисаоних способности ученика током рада које су одређене системом проблемских ситуација (Вилоотијевић, 2007; Пушица, Томашевић, Тривић, 2013).

Неретка појава је да многи ученици не виде везу између категорија које обликују њихово учење, и које праве везу између школе и друштва у целини, и вредности као што су критичко мишљење и друштвена свест (Anđi Žiru, 2013). Због овога се целовит приступ процесу наставе и учења супротставља њеном атомизирању. Овакве ставове можемо пронаћи и код других заступника критичких теорија (Giroks, 1983, 1990; Bertrand, 2003; Gutek, 1996, 2000). Залажући се за повезивање наставе са животним искуством ученика, они наглашавају да је од изузетног значаја подстицати ученике да вежбају критички дух, полазећи од персоналног, социјалног и културног искуства. Тиме се, поред оснаживања ученика, заступници критичких теорија залажу и за оснаживање наставника. Наставник је тај који ће бити режисер и фасилитатор у стварању повољне педагошке климе, где ће ученици имати прилику за аутономијом у учењу, самоорганизованим и конструктивним учењем (Милутиновић, 2008).

Применом проблемске наставе наставник ће код ученика подстицати развој индивидуалних потенцијала, пре него да га обликује према неком унапред одређеном обрасцу. Активне методе учења у које спада и учење путем решавања проблема замењују формалну инструкцију, па се на тај начин тежиште са наставника премешта на ученика и на кооперативне и колаборативне активности. Оваквим приступом критичка педагошка теорија иде у правцу тражења нових поступака у учењу, где епицентар не би требало да буде у акумулацији знања, већ у развијању способности стицања знања (Бошњак, 2013).

3. Група америчких истраживача са Вандербилт универзитета (Vanderbilt University) је развила приступ проблемског учења који подразумева учење путем решавања проблема засновано на симулираним, али исто тако и на аутентичним проблемима, на чијем решавању заједно раде и ученици и учитељи (Barron et al., 1998). Кључни значај овог пројекта јесте тај што он садржи важне и неопходне концепте различитих стратегија неопходних за решавање проблема, као и кључне тачке за даљи разговор на часовима о природи и друштву у млађим разредима основне школе. Током решавања проблема ученици могу наићи на разне потешкоће. У таквим ситуацијама ученици се упућују на различите текстове, базе података симулације и остале изворе знања. Решавајући проблем на овај начин код ученика млађих разреда основне школе развија се одређени ниво знања и вештина који их припрема за прелазак на учење путем решавања проблема у ширем смислу, односно на стварање и реализацију пројеката, што води развоју флексибилних и продуктивних облика мишљења (Barron et al., 1998). Овај вид наставе представља и специфичну врсту подршке и потпоре пројектном моделу наставе и учења који заправо представља учење путем решавања проблема у ширем смислу (Радивојевић, 2012; Пушица, Томашевић, Тривић, 2013); Ристановић, 2015, 2016).

Проблемско учење спада у савремене стратегије и сматра се да обезбеђује највеће ефекте у процесу учења и наставе. Оно је засновано и усмерено ка учењу ослоњеном на искуство у истраживању и решавању реалних проблема. У овом моделу наставе и учења ученици су самоусмеравајући учесници које наставник усмерава, мотивише и подржава (Рустемпашић, 2018). У складу са овим су виђење и примена проблемског учења у новом, савременом, веб окружењу и подржано новим технологијама (Степић, 2015; Влаховић, 2016; Стојановић, 2017).

Када је реч о тангентном тематском ужестручном методском приступу, важно научно полазиште за формулисање теме чиниле су монографије: Светозара Милијевића *Иновирање наставе природе и друштва* (1999), Данијеле Василијевић *Формирање појмова о природи* (2004), Весне Петровић *Развој научних појмова у*

настави познавања природе и друштва, Зорице Веиновић *Настава природе и друштва и одрживи развој* (2007), Сање Благоданић *Методичка ефикасност мреже појмова* (2008), Младена и Наде Вилотијевић *Иновације у настави* (2008) и *Иновативни модели рада у настави* (2009), Гордане Мишчевић-Кадијевић *Кооперативна настава природе и друштва и квалитет знања ученика* (2011) и сл.

Увидом у литературу и досадашња истраживања на ову тему, уочено је да је фокус истраживача, како страних тако и домаћих, био на важним, суштинским квалитативним ефектима учења применом проблемске наставе и то углавном у старијим разредима, најчешће у настави математике, физике, хемије. Уочено је да се поменути аутори нису у значајнијој мери бавили питањима која се тичу наставничке перцепције проблемске наставе о природи и друштву посматрано кроз призму различитих улога наставника, као ни питањима улоге и значаја учбеника и приручника природе и друштва као потпорног модела и система за планирање, организацију, реализацију и евалуацију проблемске наставе, па је циљ овог истраживања да се дају одговори и на наведена питања. Овакав приступ проблему истраживања треба да допринесе превазилажењу проблема са којима се у свом раду у пракси сусрећу учитељи, а у циљу њиховог додатног оснаживања за примену проблемског наставног модела уз максимално искоришћење потенцијала које нуди садржајни учбенички ресурс, јер садржајна основа својим потенцијалима утиче на ученика и одређује његов садржај учења, начина учења, покреће га на активност, обогаћује његову личност и утиче на укупан развој (Лакета, Василијевић, 2006).

2. У којој мери образложење предмета, метода и циља уверљиво упућује да је предложена тема од значаја за развој науке

2.1. Предмет и циљ истраживања

У прилогу и образложењу теме докторске дисертације *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе*, кандидат Александар Игњатовић, наводи више разлога који су га определили за изучавање ове проблематике. Руководећи се идејом да проблемска настава била, јесте и биће изазов школе будућности, да је један од кључних наставних система за квалитетну интерпретацију наставних садржаја, али и оперативну и стваралачку интериоризацију знања ученика о природи и друштву, с једне стране, али да је истовремено била предмет бројних научних опсервација како у прошлости, тако и данас, те да нису још увек дати одговори на бројна питања, а посебно зашто овај особени наставни модел није још увек у пуној мери заживео у наставној пракси, формулисан је предмет и циљ истраживања. Имајући наведено у виду, кандидат наглашава да ће се бавити питањем обликовања савременог учбеника природе и друштва у контексту актуализације проблемске наставе, али и дескрипцијом спремности наставника за имплементацију овог модела наставе. Тачније, циљ истраживања је утврђивање ресурса и потенцијала примене проблемске наставе о природи и друштву на млађем школском узрасту са становишта садржајних основа и наставне праксе.

Сходно томе кандидат се позива на резултате истраживања бројних наших и страних истраживача, који су настојали да се бавећи проблемском наставом, њеним вредностима, али и ограничењима примене, значајно допринесу дидактичко-

методичкој пракси. С обзиром да су досадашња истраживања углавном усмерена на позитивне аспекте проблемске наставе, експерименталну проверу њених достигнућа у наставној пракси, нису довољно истражени разлози недовољне примене, односно потенцијали примене операционализовани кроз уџбенички садржај, спремност наставника за примену проблемске наставе. Узевши у обзир и чињеницу да су наставници нису довољно консултовани по овом питању, кандидат се полазећи од предмета истраживања определио за научно-истраживачки проблем у намери да покуша дати одговоре на питања: у којој су мери уџбеници Света око нас и Природе и друштва засићени проблемским садржајима, питањима, задацима и налозима и како наставници опажају значај, али и имплементацију проблемске наставе у властитој пракси.

2.2. Методе истраживања

Предложени методолошки концепт интерпретације теме докторске дисертације се заснива на синхроној употреби методе теоријске анализе и дескриптивне методе приликом сагледавања теоријских и емпиријских аспеката, налаза и импликација истраживања.

Методом теоријске анализе и методом анализе садржаја опсервиране су основне јединице анализе: а) основни информативни садржаји уџбеника о природи и друштву у млађим разредима основне школе; б) питања, задаци и налози (дидактичка апаратура), а дескриптивном методом ставови наставника о проблемској настави.

Квантитативном и квалитативном анализом на узорку од 12 уџбеника о природи и друштву сагледаће се ресурси и садржајни потенцијал уџбеничке грађе за афирмацију проблемског приступа учењу и настави. Квантитативном анализом биће обухваћени и ставови 300 учитеља (запослених у 27 основних школа шест округа у РС) о проблемској настави, односно сагледати карактер и потенцијале наставне праксе за њену примену посматрану из угла учитеља, као кључног планера, организатора и евалуатора наставног процеса. У истраживању ће се користити две поступка, анализа садржаја и анкетни путник за учитеље. Дефинисаним категоријама ће се објективизирати оцене независних процењивача израчунавањем Коефицијента контингенције. Статистичка обрада података биће заснована на израчунавању Хи квадрата и Којефицијента контингенције применом SPSS софтверског пакета.

2.3. Хипотезе истраживања

На основу циља истраживања, који се односи на утврђивање ресурса и потенцијала примене проблемске наставе о природи и друштву на млађем школском узрасту са становишта садржајних основа и наставне праксе, постављене су четири опште и девет посебних научно-истраживачких хипотеза:

X1. Уџбеници о природи и друштву углавном садрже елементе проблемског учења и наставе у уџбеницима о природи и друштву у прва четири разреда основне школе.

X1.1. Уџбеници о природи и друштву млађих разреда основне школе садрже проблемска питања, задатке и налоге у пратећој дидактичко-методичкој апаратури;

X1.2. Уџбеници о природи и друштву млађих разреда основне школе заснивају се на проблемском приступу интерпретације садржаја у основном делу уџбеничког текста;

X2. Учитељи позитивно процењују заступљеност, улогу и значај проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе.

X2.1. Учитељи позитивно процењују заступљеност проблемске наставе о природи и друштву;

X2.2. Учитељи позитивно процењују улогу и значај проблемске наставе о природи и друштву;

X2.3. Претпоставља се да постоји повезаност процена учитеља о заступљености, улози и значају проблемске наставе о природи и друштву са независним варијаблама истраживања (степен стручне спреме, радно искуство, стручно усавршавање);

X3. Учитељи позитивно перципирају потенцијале садржајних ресурса за планирање и реализацију проблемске наставе о природи и друштву у прва четири разреда основне школе.

X3.1. Учитељи позитивно процењују значај уџбеника и приручника о природи и друштву за планирање и реализацију проблемске наставе;

X3.2. Учитељи позитивно оцењују садржајне потенцијале појединих предметних подручја за планирање и реализацију наставе о природи и друштву;

X3.3. Претпоставља се да постоји повезаност процена учитеља о потенцијалима садржајних ресурса за реализацију проблемске наставе са независним варијаблама истраживања (степен стручне спреме, радно искуство, стручно усавршавање);

X4. Учитељи позитивно процењују властиту спремност за примену проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе.

X4.1. Претпоставља се да постоји повезаност процена учитеља о властитој спремности за примену проблемске наставе о природи и друштву са независним варијаблама истраживања (степен стручне спреме, радно искуство, стручно усавршавање).

2.4. Оквирни садржај докторске дисертације

Кандидат је уз Пријаву теме поднео и оквирни садржај, односно структуру рада. Рад поред сажетка на српском и енглеском језику, увода и закључка, литературе и прилога имаће неколико структурних целина: Теоријска основа истраживања - Генеза настанка и развоја проблемске наставе и учења, Појмовна одређења, Проблемска настава (природе и друштва) кроз призму дидактичких теорија наставе и учења, Савремена схватања проблемске наставе (о природи и друштву) у нашим и светским релацијама, Садржајни аспект наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе, Компетенције учитеља за планирање и примену проблемске наставе природе и друштва, Методолошки оквир истраживања, Анализа и интерпретација резултата истраживања. Оквирни садржај по целинама је:

Сажетак

Summary

Увод

1. ТЕОРИЈСКА ОСНОВА ИСТРАЖИВАЊА

- 1.1. Генеа настанка и развоја проблемске наставе и учења
- 1.2. Појмовна одређења
 - 1.2.1. Наставни систем
 - 1.2.2. Проблемска настава
 - 1.2.3. Проблемско учење
- 1.3. Проблемска настава (природе и друштва) кроз призму дидактичких теорија наставе и учења
 - 1.3.1. Проблемска настава и теорија образовања
 - 1.3.2. Проблемска настава и теорија учења и поучавања
 - 1.3.3. Проблемска настава и нео-бихејвиористичке теорије учења
 - 1.3.4. Проблемска настава и гешталт теорије учења
 - 1.3.5. Проблемска настава и когнитивистичке теорије учења
 - 1.3.6. Проблемска настава и хуманистичке теорије учења
- 1.4. Савремена схватања проблемске наставе (о природи и друштву) у нашим и светским релацијама
- 1.5. Садржајни аспект наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе
 - 1.5.1. Теорије избора садржаја
 - 1.5.2. Садржајна димензионираност и предметна оријентација
- 1.6. Компетенције учитеља за планирање и примену проблемске наставе природе и друштва

2. МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

- 2.1. Предмет и проблем истраживања
- 2.2. Циљ и задаци истраживања
- 2.3. Хипотезе истраживања
- 2.4. Варијабле истраживања
- 2.5. Методе, технике и инструменти истраживања
- 2.6. Организација и ток истраживања
- 2.7. Статистичка обрада података

3. РЕЗУЛТАТИ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

- 3.1. Заступљеност елемената проблемског учења и наставе у уџбеницима о природи и друштву
- 3.2. Учитељи о аспектима проблемске наставе природе и друштва
- 3.3. Учитељи о потенцијалима садржајних ресурса за планирање и реализацију проблемске наставе природе и друштва
- 3.4. Спремност учитеља за примену проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе

4. ЗАКЉУЧАК

5. ЛИТЕРАТУРА

6. ПРИЛОЗИ

2.5. Оквирна библиографија докторске дисертације

Anderson, R. (2002). Reforming Science Teaching: What Research says about Inquiry. *Journal of Science Teacher Educational*, 13(1), 1–2.

Anderson, R., Hels, J. (2001). The ideal of Standards and the Reality of Schools: Needed Research. *Journal of research in Science Teaching*, 38(1), 3–16.

Антић, С., Јанков, Р., Пешикан, А. (2005). *Како приближити деци природне науке кроз активно учење* – збирка сценарија. Београд: Институт за психологију, Филозофски факултет.

Антонијевић, Р. (2001). *Систем знања у настави*. Београд: Институт за педагошка истраживања.

Баковљев, М. (1970). *О активној и креативној настави*. Београд: Просвета.

Банђур, В. (1991). Савремене тенденције у вредновању рада ученика. *Педагогија*, бр. 1–2, 9–14.

Банђур, В., Поткоњак, Н. (1999). *Методологија педагогије*. Београд: Савез педагошких друштава Југославије.

Влоот, В. (1981). *Таксономија или класификација одгојних циљева – когнитивно подручје*, превео са енглеског И. Фурлан. Београд: Републички Завод за унапређивање васпитања и образовања.

Бранковић, Д., Микановић, Б. (2012). Проблемско-откривајући модел истраживачког рада ученика. *Иновације у настави*, 25(1), 22–32.

Брунер, Ј. (1990). Ток когнитивног развоја. Зборник радова *Когнитивни развој детета*, 3. Београд: Савез друштава психолога Србије.

Булајић, Н. (2018). Значај социјалне компоненте рада ученика у проблемској настави. *Настава и васпитање*, 3, 195–213.

Василијевић, Д. (2004). *Формирање појмова о природи*. Ужице: Учитељски факултет.

Василијевић, Д. (2007). *Утицај индивидуализоване наставе на квалитет знања о природи*. Ужице: Учитељски факултет.

Веиновић, З. (2010). Холистички приступ проблемима у животној средини у настави природе и друштва. *Педагогија*, 4, 674–683.

Вилотијевић, М. (1996). *Системско-теоријске основе наставног процеса*. Београд: Учитељски факултет.

- Вилотијевић, М. (1998). *Врсте наставе*. Београд: Учитељски факултет, Академија.
- Вилотијевић, М., Вилотијевић, Н. (2008). *Иновације у настави*. Врање: Учитељски факултет.
- Вилотијевић, М., Вилотијевић, Н. (2016). *Модели развијајуће наставе 1*. Београд: Учитељски факултет.
- Вилотијевић, М., Вилотијевић, Н. (2016). *Модели развијајуће наставе 2*. Београд: Учитељски факултет.
- Вилотијевић, М. (2000). *Дидактика 2 – Дидактичке теорије и теорије учења*. Београд: Школска књига.
- Веселинов, Д., Игњатовић, А. (2013). Подстицање самоефикасности код ученика путем хеуристичке наставе. *Педагошка стварност*, 59(1), часопис за школска и просветно-културна питања, 79–90.
- Влаховић, Б. (2016). Електронски подржана развијајућа настава. *Педагогија*, 4, 367–380.
- Вучић, Л. (2007). *Педагошка психологија*. Београд: Центар за примењену психологију.
- Gagne, R. M. (1970). *The Condition of learninig*. New York. Holt, Reinhard & Winston.
- Глушац, Д., Тасић, И. (2014). Методички модели засновани на електронском учењу. *Настава и васпитање*, 2, 327–335.
- Група аутора (2004). *Предавање наука у школи*, превео са француског Стеван Локић. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Група аутора (1984). *Проблемско учење у настави*, Први Југословенски симпозијум о проблемској настави, Бања Ковиљача.
- Gudjons, H., Teske, R., Winkel, R. (1994). *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa.
- Guilford, J. P. (1996). Three Faces of Intellect. *The American Psychologist*, vol. 14. New York: Mc Grw – Hill.
- Дубљанин, С. (2010). Уџбеник у развијајућој настави. *Настава и васпитање*, 4, 525–535.
- Dryden, G., Vos, J. (2001). *Revolucija u ičenju. Kako promijeniti način na koji svet uči*. Zagreb: Educa.
- Ђорђевић, Ј. (1997). *Настава и учење у савременој школи*. Београд: Учитељски факултет.

Ивић, И., Пешикан, А., Антић, С. (2001). *Активно учење*. Београд: Институт за психологију.

Игњатовић-Савић, Н. (1990). Педагошке импликације теорије Виготског. *Психологија*, 23(1).

Игњатовић, А. (2010). Планирање и припремање проблемске наставе природе и друштва, *Образовање и усавршавање наставника – дидактичко-методички приступ* (405–418). Ужице: Учитељски факултет.

Игњатовић, А. (2012). Дефинисање и операционализација циљева и задатака у савременој настави природе и друштва, *Настава и учење – циљеви, стандарди, исходи* (611–626). Ужице: Учитељски факултет.

Игњатовић, А., Веселинов, Д. (2014). Школска библиотека и интегративна настава природе и друштва, *Настава и учење – савремени приступи и перспективе* (591–602). Ужице: Учитељски факултет.

Илић, С., Адамов, Ј. (2017). Наставне стратегије и ученичко постигнуће у хемији. *Настава и васпитање*, 1, 55–66.

Jensen, E. (2003). *Supernastava, nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje*. Zagreb: Educa.

Jul, J., Jensen, H. (2014). *Kompetencija u pedagoškim odnosima. Od poslušnosti do odgovornosti* [Relational competence: Towards a new culture of education]. Beograd: Eduka.

Kadum, V. (1999). *Učenje putem rješavanja problema – samostalan i efikasan oblik rada u nastavi*. Rovinj: Hrvatsko matematičko društvo.

Кевић-Зрнић, С., Станковић-Јанковић, Т., Зиројевић, Т. (2016). Ефикасност наставе у иновативним дидактичко-методичким моделима. *Норма*, 2, 269–280. Сомбор: Педагошки факултет.

Којић, Н. (2014). Иновативност у образовању предуслов бржег развоја друштва – студија случаја у Војводини. *Педагогија*, 2, 234–243.

Кркљуш, С. (1977). *Учење у настави откривањем*. Нови Сад: Раднички универзитет „Радивој Ћирпанов“.

Малиновић-Јовановић, Н., Јанковић, С. (2014). Проблемска настава и ефикасно остваривање програмских задатака о једначинама. *Годишњак Учитељског факултета у Врању*, вол. 5, 437–451.

Маринковић, С. (1995). *Проблемско учење у настави*, Прилози са симпозијума, Лозница, 111–113.

Милијевић, С. (1999). *Иновирање наставе природе и друштва*. Бања Лука: Глас Српски.

Mikalački-Briski, A. (1998). *Pedagoške implikacije Pijažеove teorije*. Београд: Savez društava psihologa Србије.

Микановић, Б. (2012). *Истраживачки рад ученика теоријске основе и модели*. Бања Лука: Филозофски факултет.

Мишчевић-Кадиевић, Г. (2004). *Проблемска настава природе и друштва и квалитет знања ученика*. Магистарска теза. Београд: Учитељски факултет.

Михаиловић, Б. (2019). Дидактичко-методичка организација наставе природе и друштва помоћу система за управљање учењем и поучавањем. *Педагогија*, 3, 339–350.

Момировић, Х. (2010). Проблемско учење у настави. *Иновације у настави*, 23(4), 23–31.

Николић, Н., Антонијевић, Р. (2019). Активности проблемски оријентисане наставе и постигнућа ученика у настави биологије. *Настава и васпитање*, 2, 179–194.

Николић, Н. (2018). Квалитет проблемски оријентисане наставе и постигнућа ученика. *Иновације у настави*, 31(4), 1–14.

Ничковић, Р. (1984). *Учење путем решавања проблема у настави*. Београд: Завод за ученике и наставна средства.

Ничковић, Р. (1984). *Проблемска настава као комплексни дидактички систем. Проблемско учење у настави*. Лозница: Прилози са симпозијума.

Новковић-Цветковић, Б. (2017). Иновативни модели рада у настави у функцији унапређивања наставног процеса. *Годишњак Педагошког факултета у Врању*, 8(1), 177–190.

Одацић, В., Миљановић, Т., Воскресенски, К. (2011). Могућности и ефекти примене иновативних дидактичких модела у настави биологије у гимназијама. *Настава и васпитање*, 60(2), 249–261.

Петровић, В. (2006). *Развој научних појмова у настави познавања природе*. Јагодина: Учитељски факултет.

Прушевић-Садовић, Ф. (2016). *Ефекти примене иновативних модела рада у разредној настави*, 187–194. Београд: САО.

Пушица, Е., Томашевић, Б., Тривић, Д. (2013). Утицај методе учења путем открића на постигнућа и мотивацију ученика у области природних наука. *Настава и васпитање*, 4.

Пушица, Е., Тривић, Д. (2019). Ефекти примене методе учења путем решавања проблема у настави природних наука. *Иновације у настави*, 32(4), 21–31.

Радивојевић, Д. (2012). Индивидуализација природе и друштва примјеном проблемске наставе. *Узданица*, 9(2), 176–185. Бијељина: Педагошки факултет.

Радовановић, В. (1997). *Дидактичко-логичке карактеристике знања из познавања природе и успех ученика у њиховој примени*. Магистарска теза. Београд: Филозофски факултет.

Ракић, Б. (1970). Трагање и откривање као метод у настави. *Наша школа*, бр. 5–6, 24–32.

Рацков, Г. (2013). Проблемска настава заснована на теоријској концепцији Брунера. *Норма*, 2, 333–342. Сомбор: Педагошки факултет.

Ристановић, Д. (2015). Утицај пројектног модела рада у настави Природе и друштва на познавање специфичних вештина и алгоритама. *Узданица*, 7(2), 71–84. Бијељина: Педагошки факултет.

Ристановић, Д. (2016). Улога пројектног модела наставе Природе и друштва у развоју сарадничког понашања ученика. *Настава и васпитање*, 3, 629–646.

Станисављевић, Ј., Ђурић, Д. (2010). Анализа ефикасности примене проблемске наставе биологије у реализацији еколошких програмских садржаја у основној школи. *Иновације у настави*, 23(1).

Станковић, Д. (2013). Систем за управљање учењем у настави природе и друштва. *Иновације у настави*, 26(3), 114–125.

Степановна, А. (2006). О иновационим и традиционалним моделима наставног процеса. *Настава и васпитање*, 2, 109–122.

Степић, Г. (2015). Решавање проблема у веб окружењу. *Педагогија*, 1, 122–130.

Стојановић, Б. (2017). Иновативни модели наставе у млађим разредима основне школе и могућност интеграције. *Педагогија*, 3, 310–322.

Stojanović, P. (1997). Jedan primjer učenja putem rješavanja problema. *Školski vijesnik*, 4, 424–428.

Теодосић, Р. (1970). Проблемска настава. *Настава и васпитање*, 3, 45–51.

Хилченко, С. (2008). Образовни софтвер као подстицајно средство у учењу решавањем проблемско-логичких задатака ученика разредне наставе. *Иновације у настави*, 3, 62–68.

Цвјетићанин, С., Бранковић, Н. (2009). *Како предавати природу и друштво*. Сомбор: Педагошки факултет.

Шефер, Ј. (2004). Конструисање знања као креативни акт и разумевање целине, Знање и постигнуће. *Зборник Института за педагошка истраживања*, 130–139.

Шефер, Ј., Радишић, Ј. (2009). Креативност и интердисциплинарност у нашој настави. *Настава и васпитање*, 4, 205–223.

Šmit, V. H. O. (1999). *Razvoj deteta*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Шпановић, С., Трбојевић, А. (2010). Нови приступ методском аспекту обраде друштвених садржаја у разредној настави. *Норма*, 2, 177–190. Сомбор: Педагошки факултет.

3. Да ли образложење теме за израду докторске дисертације омогућава закључак да је у питању оригинална идеја или оригиналан начин анализирања проблема

Предложена тема докторске дисертације *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе* представља значајан и актуелан проблем педагошке теорије и праксе, тиме и Методике наставе природе и друштва у млађим разредима основне школе. На основу образложења теме за израду докторске дисертације, поднетог од стране кандидата, Комисија констатује да је назив теме оригиналан, као и пут расветљавања научно-истраживачког проблема.

Посебан допринос дисертације огледа се у идентификовању потешкоћа које се огледају у процесу планирања, организације, примене и евалуације проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе, као и идентификовању садржаја који су најпогоднији за његову примену у оквиру наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе. Такође, од посебне важности је и сагледавање међуодноса садржајних ресурса и потенцијала кључних актера наставног процеса.

4. Усклађеност дефиниције предмета истраживања, основних појмова, предложених хипотеза, извора података, метода анализе са критеријумима науке уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертације

Предмет и проблем истраживања проистекао је првенствено из потребе за отклањањем уочених проблема са којима се свакодневно сусрећу учитељи у процесу планирања, организације, реализације и евалуације проблемске наставе о природи и друштву у млађим разредима основне школе, а у циљу успостављања бољих каузалних веза између кључних фактора наставног процеса и даљег унапређења квалитета наставе, а тиме и квалитета знања о природи и друштву на млађем школском узрасту.

Анализи проблема Кандидат приступа свеобухватно, јасно дефинишући предмет, циљ, задатке и хипотезе, научне методе, узорак, статистичку обраду података, уз све то јасно и исправно образлажући научну заснованост предложене теме. Кандидат предлог пројекта докторске дисертације гради на релевантној научно-стручној литератури, користи савремену научну терминологију. На основу образложења теме докторске дисертације Комисија констатује да ће докторска дисертација кандидата Александра Игњатовића обухватити све елементе научно-истраживачког рада, полазећи од налаза

досадашњих истраживања, упоређујући их са властитим резултатима истраживања допринети унапређењу методичке теорије и праксе.

5. Преглед научно-истраживачког рада кандидата

Александар Игњатовић рођен је 12. 07. 1975. године у Чачку. Основну школу завршио је у Пожеги 1990. године, а средњу 1993. године у Ужицу када одлази на специјалистичко војно школовање у Школски центар везе у Београду. По завршетку ове школе ступа у професионалну војну службу. 2003. године, Учитељски факултет у Лепосавићу уписује 2003. године. По завршетку прве године студија прелази на Учитељски факултет у Ужицу, на коме, као студента генерације, успешно и у року завршава основне студије са просечном оценом 9,68. По завршетку основних студија, 2009. године уписује постдипломске студије на Учитељском факултету у Београду и исте успешно завршава 2011. године, са просечном оценом 9,54. Исте године уписује и докторске студије на Учитељском факултету у Врању на којима успешно полаже све испите са просечном оценом 9,63. Током овог периода, 2016. године, уписује и докторске студије на Педагошком факултету у Ужицу. Од 2009. године ради на Учитељском факултету у Ужицу, прво у звању Сарадника у настави, а затим и у звању Асистента за ужу научну област Методика наставе природе и друштва и Методика упознавања околине.

Због изузетних резултата које је постигао током основних студија, био је више пута награђиван и стипендиран од стране различитих организација и фондација:

- **Стипендија „Denise Hale”** – додељује се у оквиру фондације Престолонаследника Александра, за културу и образовање;
- **Похвалница регионалне привредне коморе Ужица** – додељује се најбољим студентима завршних година студија са подручја регионалне привредне коморе Ужица;
- **Diploma Eurobank EFG** – додељује се у оквиру пројекта „Инвестирамо у европске вредности“ у оквиру кога EFG штедионица награђује најбоље студенте Србије. Eurobank EFG школарина се додељује студентима завршне године државних факултета за остварене изванредне резултате током студија;
- **Награду** Учитељског факултета у Ужицу, за успех постигнут током четврте године студија;
- **Диплому интернационалног семинара за Женске студије и родна истраживања**, одржаног у Бару под покровитељством Центра за женске студије и родна истраживања Универзитета у Ослу и Филозофског факултета у Подгорици.

Током рада на Учитељском/Педагошком факултету у Ужицу, Александар Игњатовић објављује стручне и научне радове и учествује на стручним и научним скуповима од националног и међународног значаја.

Научни и стручни радови

Игњатовић, Александар (2010). Планирање и припремање проблемске наставе природе и друштва. У „Образовање и усавршавање наставника – дидактичко-методички приступ“. Ужице: Учитељски факултет, 405–418. [ISBN 978-86-6191-000-5; UDK 371.315.7; COBISS.SR-ID 17365900]. [M45]

Стаматовић, Јелена, Игњатовић, Александар (2010). Функције и модели самовредновања наставника. *Зборник радова*, 13(12). Ужице: Учитељски факултет, 85–94. [ISSN 1450-6718; UDK 378 (082); COBISS.RS-ID 146220551]. [M52]

Стаматовић, Јелена, Игњатовић, Александар (2011). Флексибилна индивидуализација кроз социолошке облике наставног рада. *Зборник радова*, 14(13). Ужице: Учитељски факултет, 59–76. [ISSN 1450-6718; UDK 31.311.1; COBISS.RS-ID 146220551]. [M52]

Игњатовић, Александар (2012). Дефинисање и операционализација циљева и задатака у савременој настави природе и друштва. У „Настава и учење – циљеви, стандарди, исходи“. Ужице: Учитељски факултет, 611–626. [ISBN 978-86-6191-008-1; UDK 371.3::3/5; COBISS.RS-ID 194115084]. [M45]

Stamatović, Jelena, Selaković, Kristinka, Ignjatović, Aleksandar (2012). Promotion and development of human relations among pupils by various forms of teaching. In E. Szoradova (ed.): *Learner–Teacher–Research in Serbian – Slovak Education Environment*. Nitra: Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Education, International Scientific Proceedings, 124–132. [ISBN 978-80-558-0071-4; EAN 9788055800714]. [M53]

Игњатовић, Александар (2013). Корелација наставних садржаја у настави природе и друштва и српског језика. *Методичка пракса*, 13(3), 491–506. [YU ISSN 0354-981; UDK 37]. [M53]

Веселинов, Даница, Игњатовић, Александар (2013). Подстицање самоефикасности код ученика путем хеуристичке наставе. *Педагошка стварност*, LIX(1), 79–90. [ISSN 0553-4569; UDK 37; COBISS.SR-ID 3883522]. [M53]

Игњатовић, Александар (2014). Школска библиотека у функцији унапређивања наставе природе и друштва. У *Савремене тенденције у наставним и ваннаставним активностима на учитељским (педагошким) факултетима*. Врање: Учитељски факултет, 588–598. [ISBN 978-86-6301-011-6; UDK 371.3 (082); COBISS.SR-ID 207648268]. [M45]

Веселинов, Даница, Игњатовић, Александар (2014). Пројект метода као чинилац подстицања креативности код даровите деце предшколског и млађег школског узраста. У *Даровитост и креативност – развојна перспектива креативне перформансе*. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“, 93–94. [ISBN 978-86-7372-197-2; COBISS.SR-ID 286162439]. [M63]

Пртљага, Снежана, Веселинов, Даница, Игњатовић, Александар (2014). *Предшколска установа и даровити. У Холистички приступ у предшколској педагогији – теорија и пракса*. Пирот: Висока школа струковних студија за образовање васпитача. Београд: Академија образовања, 125–126. [ISBN 978-86-83729-20-3]. [M63]

Игњатовић, Александар, Веселинов, Даница (2014). Школска библиотека и интегративна настава природе и друштва. У *Настава и учење – савремени приступ и перспективе*. Ужице: Учитељски факултет, 591–602. [ISBN 978-86-6191-023-4; UDK 371.3(082); COBISS.SR–ID 210981388]. [M45]

Игњатовић, Александар, Старијаш, Горана (2014). Права деце и настава природе и друштва. *Зборник радова*, 17(16). Ужице: Учитељски факултет, 341–350. [ISSN 1450-6718; UDK 371.3::3/5; COBISS.RS-ID 146220551]. [M52]

Игњатовић, Александар, Митић, Љиљана (2015). Значај проблемске наставе и проблемског учења за развој мишљења код деце и ученика млађег школског узраста. *Зборник радова*, 18(16). Ужице: Учитељски факултет, 119–128. [ISSN 1450-6718; UDK 371.315.7; COBISS.RS-ID 146220551]. [M52]

Учешће на научним и стручним скуповима

Међународни научни скуп: *Образовање и усавршавање наставника – циљеви и задаци васпитно-образовног рада*, Учитељски факултет у Ужицу, Ужице (2009).

Међународни научни скуп: *Образовање и усавршавање наставника – дидактичко-методички приступ*, Учитељски факултет у Ужицу, Ужице 12. 11. 2010. Рад на тему: *Припремање и планирање проблемске наставе природе и друштва* (Александар Игњатовић)

Међународни научни скуп: *Настава и учење – циљеви, стандарди, исходи*, Учитељски факултет у Ужицу, Ужице 9. 11. 2012. Рад на тему: *Дефинисање и операционализација циљева и задатака у савременој настави природе и друштва* (Александар Игњатовић)

Међународни научни скуп: *Савремене тенденције у наставним и ваннаставним активностима на учитељским (педагошким) факултетима*, Учитељски факултет у Врању, Врање 6. 12. 2013. Рад на тему: *Школска библиотека у функцији унапређивања наставе природе и друштва* (Александар Игњатовић)

Међународни научни скуп: *Даровитост и креативност – развојна перспектива креативне перформансе*, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“, Вршац 6. 6. 2014. Рад на тему: *Пројект метода као чинилац подстицања креативности код даровите деце предшколског и млађег школског узраста* (Даница Веселинов, Александар Игњатовић)

Стручно-научни скуп са међународним учешћем: *Холистички приступ у предшколској педагогији – теорија и пракса*, Висока струковна школа струковних студија за образовање васпитача, Пирот, 10. и 11. октобар, 2014. Рад на тему: *Предшколска установа и даровити* (Снежана Пртљага, Даница Веселинов, Александар Игњатовић).

Међународни научни скуп: *Настава и учење – савремени приступ и перспективе*, Учитељски факултет у Ужицу, Ужице 11. 11. 2014. Рад на тему: *Школска библиотека и интегративна настава природе и друштва* (Александар Игњатовић, Даница Веселинов).

Увидом у биографију и библиографију може се констатовати да је целокупно ангажовање кандидата Александар Игњатовића везано за ужу научну област Методика наставе природе и друштва и да испуњава све услове за пријаву докторске дисертације под називом *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе*.

6. Предлог за ментора са његовим референцама којима се доказује испуњеност услова за његово менторство

6.1. Научна област дисертације

Предложена тема докторске дисертације *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе* припада пољу друштвено-хуманистичких наука, научној области педагошке и андрагошке науке. Ужа научна област дисертације је *Педагогија*.

6.2. Кратка биографија и референце предложеног ментора

Проф. др Данијела Василијевић, редовни професор на Педагошком факултету у Ужицу (ужа научна област Педагогија) предаје на основним, мастер и докторским студијама студијске предмете из области Методике наставе природе и друштва, Дидактике и Образовне технологије. Ментор је две докторске дисертације из области Методике наставе природе и друштва, одбрањене на Педагошком факултету у Ужицу. Аутор је близу 100 научних и стручних радова у часописима и зборницима међународног и националног значаја: *Didactica slovenica pedagoška obzorja* (M23), *Croatian Journal of Education* (M23), *Андрагошке студије* (M24), *Настава и васпитање* (M24), *Теме* (M24), *Fakta Universitatis* Универзитета у Нишу (M24), *Зборник радова Филозофског факултета* Косовска Митровица (M14), *Педагогија* (M51), *Иновације у настави* (M51), *Зборник Учитељског факултета, Ужице* (M52), *Зборник Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду*.... Последња објављена монографија је *Сарадња професора и студената – методички аспект*, издата 2019. год. Посебно се интересује за област: методика наставе, фактори наставе – наставни садржаји, ученик, наставник, савремена образовна технологија, усавршавање наставника, целоживотно учење. Учествовала у раду преко 40 међународних и националних научних скупова и конференција у земљи и иностранству. У периоду од 2012. до 2019. године припремила, ауторизовала и приредила четири сценска програма и више наступа у земљи и иностранству, чији су носиоци студенти Педагошког факултета, али студенти, ученици основних и средњих школа, предшколских установа града Ужицу. Била је руководилац је пројекта Министарства просвете, науке и технологије Републике Србије под називом “Методички оквир развоја дигиталних компетенција студента”, број 451-02-02710/2018-06 (2018-2019) и члан пројекта „Образовање и усавршавање наставника у складу са европском оријентацијом“, који финансира Министарство за науку и технологију Републике Србије, број 149054 (2005–2010). Учествовала је и у Tempus ЈЕР пројекту “M. Sc. Curriculum in E-learning” 2007-2009, Faculty of Electrical Engineering and Computer Science Maribor, University of Maribor, Slovenia и Технички факултет, Чачак, Универзитет у Крагујевцу, Србија. Била је и наставник у оквиру Темпус пројекта Техничког факултета у Чачку, на првим

мастер студијама за електронско учење. Активан је члан пројекта *Настава и учење: проблеми, циљеви и перспективе*, број 179026, кога подржава Министарство просвете и науке Републике Србије; Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС; Има чланство у телима Универзитета: потпредседник Већа за друштвено-хуманистичке науке (од 2019.); члан Већа за друштвено-хуманистичке науке (од 2016.); члан комисије Одбора за професионалну етику (од 2016.); Одлуком Националног савета за високо образовање, рецензент је *Националног акредитационог тела Републике Србије за проверу квалитета у високом образовању* у поступку акредитације високошколских установа и студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука.

Извод из библиографије

Milenovic, Z., Jeremic, B., Arsic, R., Milovanovic, B., Minic, V., Vasilijevic, D. (2020). *Implementation of electronic learning in the class teaching in primary school. eLearning sustainment for never-ending learning*, The 16th International Scientific Conference, *eLearning and Software for Education*, Busharest, 30. 4–1. 5. 2020., Vol. 1, 353–361. Busharest: Carol I National Defence University Publishing House. [DOI 10.12753/2066-026X-20-046]. [M14]

Vasilijević, Danijela, Sudzilovski, Danijela (2017). University Teachers in Serbia on the Bylaws for the Title Awarding. U *Vidiki Internacionalizacije in kakovosti v visokem šolstvu*, S. Rutar, S. Čotar Konrad, T. Štemberger i S. Bratož (ur.), Zalozba Univerze na Primorskem, 153–164. [ISBN 978-961-7023-31-2; UDK 378(082); ISSN 2536-1937]. [M14]

Василијевић, Данијела, Судзиловски, Данијела (2017). Глобализација и национални идентитет – перцепција младих, У Међународни тематски зборник „Глобализација и глокализација“, Урош Шуваковић и Оливера Марковић-Савић (ур.). Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини. Београд: Српско социолошко друштво, Институт за политичке студије, 121–136. [ISBN 978-86-81319-11-6(ССД); ISBN 978-86-6349-083-3 (ФФКМ); ISBN 978-86-7419-297-9 (ИПС)] [M14]

Vasilijević, Danijela, Vilotijević, Nada, Vilotijević, Goran (2014). Comparison of the model of Elkonyin and Davidiv and model Zankov Pedagoška obzorja. *Pedagoško obzorje*, 2(29), 18–32. Ljubljana: Pedagoški fakultet. Novo Mesto: Visokoškolsko središče. [UDK 37.091.33; ISSN 0353-1392]. [M23]

Vilotijević, Nada, Vasilijević, Danijela (2012). Electronic Textbooks in the Function of Individualisation. *Didactica slovenica*, 27(5), Pedagoška obzorja, 36–51. [UDK 378:004.738.5(035)]. [M23]

Bojović, Žana, Vasilijević, Danijela, Sudzilovski, Danijela (2015). Values and Value Orientations of Students, Future Primary School Teachers and Preschool Teachers. *Croatian Journal of Education*, 17(4), 11–35. [UDC 371(05); DOI 10.15516/cje.v17i0.1339]. [M23]

Василијевић, Данијела, Степић, Гордана, Илић, Марина (2017). Ставови учитеља према тимском раду. *Настава и васпитање*, 66(1), 99–114. [UDK 371:004.9; ISSN 0547-3330; COBISS.SR-ID 237385740]. [M24]

Василијевић, Данијела, Лакета, Новак, Стаматовић, Јелена (2013). Утицај тимске наставе на стваралачка знања ученика. *Теме*, XXXVII(2), 611–630. [UDK 371.213.8; ISSN 0353-7919]. [M24]

Василијевић, Данијела (2012). Индивидуално усавршавање наставника западне Србије. *Теме*, XXXVI(1), 255–276. [UDK 371.374.7(497.11-15); 1+3; ISSN 0353-7919]. [M24]

Vasiljević, Danijela (2016). Social Networks In Education: Estimates and Expectations of Students. *Теме*, XL(4), 1241–1258. [ISSN 0353-7919; DOI 10.22190/TEME1604241V; Online ISSN 1820-7804; COBISS.SR-ID 559631]. [M24]

Василијевић, Данијела, Бојовић, Жана, Михајловић, Татјана (2018). Теме из образовања у Социолошком прегледу. *Социолошки преглед*. LI(1), 120–146. [UDK 050:316; DOI 10.5937/socpreg-16548;120-146]. [M24]

Илић Марина, Бојовић, Жана, Василијевић, Данијела (2018). Партнерски односи факултета за образовање наставника у домену стручне и научне сарадње. *Андрагошке студије*, Vol. 1. Београд: Институт за педагогију и андрагогију, Филозофски факултет, 123–139. [ISSN 0354-5415; UDK 378.1:371.13; DOI 10.5937/ANDSTUD 1801123I]. [M24]

6.3. Кратке биографије и референце чланова комисије

Др Живорад Миленовић, председник комисије, ванредни професор за ужу научну област *Дидактика* на Учитељском факултету у Призрену, Лепосавић Универзитета у Приштини, Косовска Митровица.

Ментор је више десетина одбрањених мастер радова и акредитовани ментор на докторским студијама из области Методике наставе природе и друштва. Досад је објавио 2 (две) научне монографије, 57 саопштења штампаних у изводу у зборницима сажетака с међународним и националних научних скупова, 198 научних радова у међународним и националним научним часописима и зборницима радова.

У часописима и зборницима међународног и националног значаја *International Journal of Pedagogies and learning* (M23); *The New Educational Review* (M23); *Теме – Journal for social sciences* (M24); *Иновације у настави* (M24); *Баштина* (M51); *Радови* (M51); *Радови Филозофског факултета* (M51); *Педагогија* (M51)... Последња монографија *Наставник у инклузивној настави*, објављена је 2013. Области његовог интересовања су: педагогија, дидактика, методике наставе, иновативни дидактичко-методички модели наставе, електронско учење, културно наслеђе, верска настава. Управник је Центра за научно истраживање и пројекте и координатор међународне размене студената и програма *Erasmus+* на Учитељском факултету у Призрену – Лепосавић од 2016. Учествовао је у раду 164 међународна и национална научна скупа у земљи и иностранству. Рецензент је *Агенције за квалификације Републике Србије* (раније ЕНИК НАРИК центар Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије) од 2014. Одлуком Националног савета за високо образовање 2018. рецензент је *Националног акредитационог тела Републике Србије за проверу квалитета у високом образовању* у поступку акредитације високошколских установа и студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких и природно-математичких

наука. Тренутно је учесник у 3 научна пројекта: 1) *Културно наслеђе Косова и Метохије*, број 178028 који реализује Институт за српску културу у Приштини – Лепосавић а финансијски подржава Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије; 2) *Израда софтвера за процјењивање даровитости код ученика*, евиденциони број 19/6-020/961-26/18, носилац Педагошки факултет у Бијељини, Универзитета у Источном Сарајеву (БиХ – Република Српска), који од 2019. финансијски подржава Министарство просвјете и културе Републике Српске и 3) *Подршка за предвиђање успјешности студирања*, евиденциони број 19/6-020/961-27/18, носилац Педагошки факултет у Бијељини, Универзитета у Источном Сарајеву (БиХ – Република Српска), који од 2019. финансијски подржава Министарство просвјете и културе Републике Српске.

На Учитељском факултету у Призрену – Лепосавићу, Универзитета у Приштини – Косовској Митровици до сада је обављао и обавља бројне дужности: в.д. продекана за научно-истраживачки рад, члан *Комисији самовредновање*, координатор програма *Erasmus+*, координатор процеса акредитације факултета као установе и студијских програма код КАПК, сада НАТ за проверу квалитета у високом образовању од 2007. и акредитацију факултета као НИО код Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Тренутно је *продекан за науку и координатор комисије за квалитет факултета*.

Извод из библиографије

Milenovic, Z., Jeremic, B., Arsic, R., Milovanovic, B., Minic, V., Vasilijevic, D. (2020). *Implementation of electronic learning in the class teaching in primary school. eLearning sustainment for never-ending learning*, The 16th International Scientific Conference, *eLearning and Software for Education*, Busharest, 30. 4–1. 5. 2020., Vol. 1, 353–361. Busharest: Carol I National Defence University Publishing House. [DOI 10.12753/2066-026X-20-046]. [M14]

Миленовић, Ж., Симић, М. (2018). *Упоредна анализа знања ученика млађих разреда основне школе с Косова и Метохије и централне Србије о основним појмовима о Косову и Метохији*. У Д. Танчић, Ј. Ахметагић и Д. Елезовић (ур.). Међународни тематски зборник *Хронотоп Косова и Метохије у науци и уметности*, Међународни научни скуп, Лепосавић, 19–20. 10. 2017. (273–284). Лепосавић: Институт за српску културу у Приштини [УДК 371.3::3/5(497.115); ISBN 978-86-89025-35-4; COBISS.SR-ID 264471820]. [M14]

Миленовић, Ж., Цветковић, Р., Попил Васиљевна, Н. (2018). *Студенти о руско-српским односима у савременим друштвеним околностима и након враћања Крима Русији*. У В. Зарковић, М. Јефтимијевић Михајловић и Д. Велојић (ур.). Међународни тематски зборник *Српско-руски односи у прошлости и садашњости*, Међународна научна конференција, Лепосавић, 29. 3. 2018. (119–132). Лепосавић: Институт за српску културу у Приштини [УДК 316.644-057.875:327(497.11:470)“2018“; 27(497.11:470)“2018“; ISBN 978-86-89025-40-8; COBISS.SR-ID 272232716]. [M14]

Јеремић, Б., Миленовић, Ж. (2017). *Улога васпитача и учитеља у препознавању и педагошкој подршци даровитој деци*. У М. Шћепановић (ур.). Међународни тематски зборник радова *Даровитост, препознавање и подршка*, Међународни научни скуп, Нови Сад, 29. 9–1. 10. 2017. (146–157). Нови Сад: Удружење грађана Менса Србије. [УДК 159.928(082); ISBN 978-86-80994-01-7; COBISS.SR-ID 317212679]. [M14]

Миленовић, Ж., Цветковић, Р., Јеремић, Б. (2016). *Настава православног катихизиса у Републици Србији као фактор васпитања и образовања ученика за демократију*. У Т. Липич, С. Дергалева и П. Ольхова (ред.). *Евангелие в контексте современной культуры* Материалы IV международной научно-практической конференции, посвященной 200-летию митрополита Московского и Коломенского Макария (Булгакова) и 140-летию НИУ БелГУ, В двух частях, Часть 2, г. Белгород, 19–20. 5. 2016. (157–162). Московский патриархат Русской православной церкви, Белгородская митрополия, Белгородский государственный национальный исследовательский университет (НИУ БЕЛГУ), Белгородская духовная семинария (с миссионерской направленностью) г. Белгород и Духовно-просветительский центр *Преображение* г. Белгород. [УДЦ 364:316.42; ББК 60.9+60.52, Е 13]. [M14]

Milenovic, Z. (2016). *Institutions of prosecutor's office as a factor of incentive for young people to commit criminal offences*. In D. Kolaric (Ed.). Thematic conference proceedings of international significance *Archibald Reiss days*, International scientific conference, held in Belgrade, 10. 11. 3. 2016. (446–458). Belgrade: Academy of criminalistic and police studies. [ISBN 978-86-7020-356-3; ISBN 978-86-7020-190-3]. [M14]

Миленович, Ж., Цветковић, Р. (2016). *Инклузивно образование детей сербской национальности, проживающих в Косово и Метохии в зоне вооруженного конфликта*. В Н. Лобанова и В. Скворцова (ред.). Научная монография *Образование через всю жизнь непрерывное образование в интересах устойчивого развития с 14-й Международной научной конференции*, состоявшейся в Санкт-Петербурге, в период с 29. 5. по 31. 5. 2015., выпуск 13, часть I (151–156). Ленинградский государственный университет им. С. Пушкина в Санкт-Петербург. [УДЦ 37(082); ВВК 74.05 я43; ISBN 978-5-8290-1575-6(Pt. I)]. [M14]

Миленович, Ж., Цветкович, Р., Загорица, Ј. (2016). *Организация учебно-воспитательной с детьми – сиротами войны в инклюзивном образовании*. У Н. Гончаренко (ур.). Сборник материалов *Интеграция как базовый создания социолокультурного пространства города*, вторая международная научно-практическая конференция состоявшейся в Белгород, 26–27. 11. 2015. (88–95). Белгород: Управление культуры администрации города Белгорода, Общероссийская общественная организация *Ассоциация искусствоведов*, МБУК *Выставочный зал Родина*, МБУК *Централизованная библиотечная система города Белгорода* и МБУК *Белгородская галерея фотоискусства им. В. А. Собровина*. [УДЦ 37+77; ББК 71.41, У 73; ISBN 978-5-9907741-8-6]. [M14]

Цветковић, Р., Джеркович, Д., Миленович, Ж. (2016). *Интерактивное инновационное обучение различного уровня сложности в начальной школе*. В Н. Лобанова и В. Скворцова (ред.). Научная монография *Образование через всю жизнь непрерывное образование в интересах устойчивого развития с 14-й Международной научной конференции*, состоявшейся в Санкт-Петербурге, в период с 29. 5. по 31. 5. 2015., выпуск 13, часть I (332–335). Ленинградский государственный университет им. С. Пушкина в Санкт-Петербург. [УДЦ 37(082); ВВК 74.05 я43; ISBN 978-5-8290-1575-6(Pt. I)]. [M14]

Pecanas, R., Jeremic, B., Milenovic, Z. (2016). Digital Media in the Teaching of Music Education. *The New Educational Review*, 43(1), 236–2347. [ISSN 1732-6729]. [M23]

Миленовић, Ж., Рајчевић, П. (2021). *Васпитно деловање у периоду Хитлерове националсоцијалистичке омладине*. *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, 51(1), 1–12. [ISSN 0354-3293]. [M24]

Milenovic, Z., Jeremic, B., Sudzilovski, D. (2020). Perception Of Pre-Service Primary School Teachers: Regarding the Application of Interactive Educational Software in Classroom. *Inovacije u nastavi: časopis za savremenu nastavu*, 33(3), 98–110. [UDC 37.091.312:004; ISSN 0352-2334; COBISS.SR-ID 26975753]. [M24]

Milenovic, Z., Minic, V. (2021). Topics related to Education in *Baština* journal between 1991 and 2020. *Baština*, 36(53), 1–14. [DOI <https://doi.org/10.5937/bastina31-31101>; ISSN 0353-9008]. [M51]

Јеремић, Б., Миленовић, Ж. (2020). Друштвени контекст наставе музичке културе у функцији неговања традиционалног народног стваралаштва Срба. *Баштина*, 35(52), 441–461. [УДК 37.091.3::78]:398(497.11); ISSN 0353-9008; COBISS.SR-ID 29920297]. [M51]

Миленовић, Ж., Минић, В. (2019). Друштвени садржаји у настави природе и друштва и развој идентитетске припадности српском народу на Косову и Метохији и Републици Србији. *Баштина*, 29(49), 401–418. [УДК 371.3::3/5, 323.1(=163.41)(497.115); ISSN 0353-9008; COBISS.SR-ID 281833484]. [M51]

Др Биљана Стојановић, члан комисије, ванредни професор за ужу научну област Дидактика са методиком на Факултету педагошких наука у Јагодини, Универзитета у Крагујевцу.

Учествовала је у више домаћих и међународних пројеката, објавила је 7 стручних књига, једну научну монографију и преко 30 радова у домаћим и страним часописима. Такође, учествовала је на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству.

Коаутор је и реализатор 4 програма стручног усавршавања који су акредитовани од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања.

Извод из библиографије

Stojanovic, B., Ristanovic, D., Zivković, P. (2018). Application of Project Model of Teaching in Initial Teacher Education-Students' opinions. In Emina Kopas-Vukašinović Jurka Lepičnik-Vodopivec (Ed.). *Innovative Teaching Models in the System of University Education: Opportunities, Challenges and Dilemmas*. University of Kragujevac, Faculty of Education, Jagodina (Serbia), University of Primorska, Faculty of Education, Koper (Slovenia) (63–75). [ISBN 978-86-7604-173-2]. [M14]

Ristanović, D., Živković, P., Stojanović, B. (2020). Self-assessment of Teacher Competencies for Implementing Project Based Teaching: Results of an Empirical Study. In Savić, V. & O. Cekić-Jovanović (Eds.). PROFESSIONAL COMPETENCES FOR TEACHING IN THE 21ST CENTURY, Proceedings of the International Conference organised by the Faculty of Education in Jagodina, May 23–25 2019 (539). Jagodina: Faculty of Education, University of Kragujevac. [DOI 10.46793/pctja.19.145R]. [M14]

Stojanović, B., Milovanović, R., I. Ćirković-Miladinović (2016). Encouraging the Development of Cognitive Operations in Early School Age Children by Applying the System of Didactic Games. *The New Educational Review*, 44(2) (139–153). [ISSN 1732-6729; DOI 10.15804/tner.2016.44.2.11], http://www.educationalrev.us.edu.pl/dok/volumes/tner_2_2016.pdf. [M23]

Milovanovic, R., Cirkovic Miladinovic, I., Stojanovic, B. (2017). Assertiveness of prospective teachers and preschool teacher. *Journal Plus Education*, 16(2), 289–303. [ISSN 1842-077X; E-ISSN (online) 2068-1151 (Scopus, ERIH Plus); DOI 10.24250/2.2016.jpe.a27a.RM.ICM.BS], <http://www.uav.ro/jour/index.php/jpe/article/view/746>. [M23]

Živković, P., Stojanović, B., Ristanović, D. (2018). Student Teachers' Professional Identity: Research in the Republic of Serbia. *The New Educational Review*, 51(1), 221–235. [ISSN 1732-6729; DOI 10.15804/tner.2017.50.4.18], http://www.educationalrev.us.edu.pl/dok/volumes/tner_1_2018.pdf. [M23]

Milovanovic, R., Cirkovic-Miladinovic, I., Stojanovic, B. (2021). Emotional aspects of school learning: what do students feel during lectures?. *Technium Social Sciences Journal*, Vol. 16, 77–91. [ISSN 2668-7798]. [M23]

Stojanovic, B., Cirkovic-Miladinovic, I., Milovanovic, R. (2021). The quality of communication in teaching and students' emotional reactions in the classroom *Technium Social Sciences Journal*, Vol. 19, 55–66. [ISSN 2668-7798]. [M23]

Stojanović, B., Živković, P., Ristanović, D. (2019). Contemporary Issues of Educational Activities: Essential Features and Efficiency of a Didactic Games. *Teme*, XLIII(1), 91–107. [M24]

Milovanović, R., Stojanović, B., Ćirković-Miladinović, I. (2020). Stavovi studenata prema internacionalizaciji visokog obrazovanja. *Иновације у настави*, XXXIII(2), 86–96. [DOI 10.5937/inovacije2002086]. [M24]

Стојановић, Б. (2017). Систем дидактичких игара у функцији развоја способности закључивања деце млађег школског узраста. *Pedagogija*, LXXII(1). [UDK 159.922.72.072-053.5 371.382; ISSN 0031-3807]. [M51]

Stojanović, B. (2018). Mogućnosti razvijanja analitičko-sintetičkog mišljenja učenika primenom sistema didaktičkih igara. *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, knjiga XLIII(2), 136–150. [DOI 10.19090/gff.2018.2.135-149]. [M51]

Др Марина Семиз, члан комисије, доцент за ужу научну област *Педагогија* на Педагошком факултету у Ужицу, Универзитета у Крагујевцу. Од децембра 2020. године ради као доцент за ужу научну област Педагогија на Педагошком факултету у Ужицу Универзитета у Крагујевцу. Ангажована је на реализацији више наставних предмета на основним студијама: Општа педагогија, Дидактика, Еколошко васпитање и Системи образовања. До сада је објавила преко 20 радова у часописима од међународног и националног значаја. Остварила је чланство и учешће у бројним телима и комисијама на Педагошком факултету Ужицу. Члан је Педагошког друштва Србије, струковне организације дипломираних педагога и професора педагогије. Члан је редакције научног часописа *Учење и настава* и редовни рецензент у два часописа од националног значаја. Учествовала је са саопштењима штампаним у целини или изводу на више научних скупова у земљи иностранству.

Извод из библиографије

Bojovic, Z., Илић, М. (2017). Quality of Scientific Research in the Republic of Serbia's Legislation. In Rutar Sonja, Čotar Konrad Sonja, Štemberger Tina i Bratož Silva (eds.). Quality of Scientific Research in the Republic of Serbia's Legislation. *Vidiki internacionalizacije in kakovosti v visokem šolstvu* (Perspectives of internationalisation and quality in higher education). Kopar: University of Primorska, 365–379. [UDK 378(082); ISSN 2536-1937; 6; ISBN 978-961-7023- 31-2]. [M14]

Илић, М. (2013). Социометријска истраживања у педагогији. *Зборник Института за педагошка истраживања*, 45(1), 24–41. [UDK 37.012:303.682; ISSN 0579–6431; COBISS.SR-ID 9911298]. [M24]

Илић, М., Бојовић, Ж. (2015). Фолк педагогије у контексту образовања наставника. *Настава и васпитање*, 64(4), 781–793. [UDK 371.134; ISSN 0547–3330; COBISS.SR-ID 220447756]. [M24]

Илић, М. (2016). Значај и тешкоће у примени кооперативног учења у разредној настави из перспективе учитеља. *Настава и васпитање*, 65(1), 167–180. [UDK 371.311.4/.5 37.025; ISSN 0547-3330; COBISS.SR-ID 224180748]. [M24]

Василијевић, Д., Степић, Г., Илић, М. (2017). Ставови учитеља према тимском раду. *Настава и васпитање*, 66(1), 99–114. [UDK 371:004.9; ISSN 0547-3330; COBISS.SR-ID 237385740]. [M24]

Илић, М., Bojović, Ž., Vasiljević, D. (2018). Partnerski odnosi fakulteta za obrazovanje nastavnika u domenu stručne i naučne saradnje. *Andragoške studije*, 1, 123–139. [UDK 378.1:371.13; ISSN 0354–5415; COBISS.SR-ID]. [M24]

Семиз, М., Чутовић, М. (2020). Представе о детету у читанкама за трећи и четврти разред основне школе. *Иновације у настави*, 33(3), 124–143. [DOI 10.5937/inovacije2003124S; UDK 37.016:821-82(075.2); ISSN 0352-2334; COBISS.SR-ID 4289026]. [M24]

Ilić, M. (2015). Didaktičke vrednosti kooperativnog učenja u razrednoj nastavi iz ugla studenata. *Pedagogija*, 70(2), 225–238. [UDK 37.022/026; 371.314.6; ISSN 0031-3807; COBISS.SR-ID 218815500]. [M51]

Илић, М. (2016). Учесталост и могућности примене кооперативног учења у разредној настави. *Иновације у настави*, 29(2), 25–37. [UDK 371.3::371.315.7; 371.3::371.311.5; ISSN 0352-2334; COBISS.SR-ID 4289026]. [M51]

Ilić, M. (2017). Didaktičke vrednosti kooperativnog učenja: miks-metodska studija. *Pedagogija*, 72(4), 424–441 [UDK 3; ISSN 0031-3807; COBISS.SR-ID 254745612]. [M51]

Семиз, М. (2020). Концептуализације и приступи у дефинисању кооперативног учења. *Настава и васпитање*, 69(3), 291–312. [DOI 10.5937/nasvas2003291S; UDK 37.091.312 37.015.3:159.922; ISSN 0547-3330; COBISS.SR-ID 32119817]. [M51]

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу детаљне анализе приложене документације, биографских и библиографских података, као и на основу урађеног и образложеног пројекта истраживања на тему *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе*, Комисија констатује да кандидат Александар Игњатовић испуњава прописане услове за израду докторске дисертације, а редовни проф. др Данијела Василијевић услове за менторство у изради докторске дисертације.

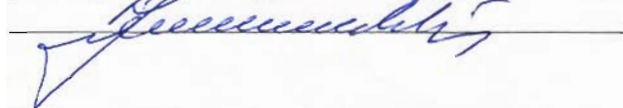
Имајући у виду значај и актуелност теме докторске дисертације за савремену педагошку, дидактичко-методичку теорију и праксу, а посебно Методику наставе природе и друштва, Комисија предлаже Наставно-научном већу Педагошког факултета и Ужицу и Већу за друштвено-хуманистичке науке у Крагујевцу да прихвати предложену тему докторске дисертације *Проблемска настава о природи и друштву у млађим разредима основне школе између садржајне основе и наставне праксе* и да одобри њену израду кандидату Александру Игњатовићу.

Крагујевац, јун 2021.

Чланови Комисије

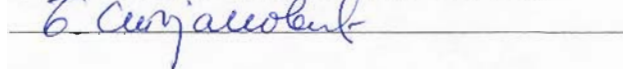
Др Живорад Миленовић, ванредни професор

Учитељски факултет у Призрену, Лепосавић,
Универзитет у Приштини, Косовска Митровица,
ужа научна област *Дидактика*, председник Комисије

Др Биљана Стојановић, ванредни професор

Факултет педагошких наука у Јагодини,
Универзитет у Крагујевцу, ужа научна област
Дидактика са методиком, члан Комисије

др Марина Семиз, доцент

Педагошки факултет у Ужицу, Универзитет у
Крагујевцу, ужа научна област *Педагогија*,
члан Комисије

